

Fe pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „ — „
četrt : 6 „ 50 „
mesec : 2 „ 30 „

V upravlštvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 „ — „
četrt : 5 „ — „
mesec : 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravlštvu v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven
redelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 162.

V Ljubljani, v četrtek, 17. julija 1902.

Letnik XXX.

VABILO

XI. redni občni zbor

„Katol. tiskovnega društva“

v Ljubljani

v četrtek, dne 24. julija 1902 ob 10. uri dop.
v knjižnici knezoškofjske palače.

Dnevni red.

1. Predsednikov ogovor.
2. Poročilo tajnikovo o odhrovanem delovanju.
3. Volitev društvenih odborikov za naslednjo dobo treh let.
4. Slučajnosti.

Kdor želi na občnem zboru staviti kak predlog, naznani naj ga prej odboru vsaj do 21. dne julija.

Predsednik.

Potovanje italijanskega kralja.

V nedeljo popoldne ob 1/5. uri je italijanski kralj Viktor Emanuel oddal svojo posetnico na ruskem dvoru.

Beli car je slovesno vsprejel visokega gosta.

Zvečer je po starem običaju car Nikolaj priredil kraljevskemu gostu slavnostno večerjo, pri kateri sta si vladarja napivala ter zatrjevala odkrito prijateljstvo.

Vse to bi ne bilo nič izrednega, ko bi razmere tega poseta ne osvetljevale v drugi luči. Peterburški in moskovski merodajni listi tolmačijo ta obisk italijanskega kralja na način, ki ne more vzbujati zadovoljstva s „trozvezo“ in še manj občudovanja za avstrijsko vnanjo potrpežljivost. G. Prinetti je kar čez noč iz previdnega trgovca »dalekoviden diplomat«, ki je po ovinku mimo Dunaja gladil pot svojemu vladarju do Petersburga ter si pridobil burno odobravanje javnega mnjenja v blaženi Italiji. In francoski listi s komaj pritenim zasmehom na „trozvezo“ pozdravljajo politično snubitev v

Petersburgu, ki javno vsemu svetu dokazuje, da v Avstriji sedimo vedno med dvema stoloma.

Komaj je podpisana trodržavna nova zveza med Avstrijo, Nemčijo in Italijo, katere ost je bila izprva v prvi vrsti naperjena proti Rusiji v varstvo mogočne Nemčije, spremlja g. Prinetti svojega kralja mimo Dunaja na Petrov dvor in v Berlin ter se zopet po ovinku mimo Dunaja vrne v Kvirinal. Ko bi slučajno železnica ne peljala preko Tirolske, bi Avstriji niti ne bili deležni potovanja italijanskega kralja. Diplomatična pota so seveda neizvedljiva. Kdor hoče in more razumeti, zakaj se mladi italijanski vladar ogiblje Dunaja, ta mora biti že več, nego samo vratar v palači grofa Guluchowskega. Ker niti vratarji nismo v palači »političnih skrivnostij«, zato nam ne gre v glavo, kako je pred 20. leti kralj Umberto našel pot na Dunaj in zakaj jo je zgrešil njegov sin Viktor Emanuel. Saj so bili tedaj gotovo v živejšem spominu dogodki dne 20. sept. 1870, nego danes čez 32 let. Saj je Viktor Emanuel še mlad vladar, zagledal je luč sveta, ko je naš slavi cesar Fran Josip že nad 20 let sedel na prestolu prastare habsburške vladarske hiše. Ako v Kvirinalu tako strogo pazijo na dvorno etiketo, saj imajo menda v Italiji še kje primerno svratišče za visoke goste in ne samo v nekdanjem papeževem Kvirinalu, ki še danes nosi tiaro nad pročeljem. Sicer pa ni naš vladar postavil zagraje pred Kvirinal, marveč stari oče sedanjega italijanskega kralja. Dolžnost je torej italijanske diplomacije, da odstrani to ograjo, preko katere ne more katoliški vladar, niti svak italijanskega kralja.

Sicer pa, kaj bi se čudili? Trodržavna zveza je v političnem oziru le kos potrpežljivega papirja, ker g. Prinetti, ki vodi italijansko vnanjo politiko, ni nikdar prikrival svojih simpatij do Francije in Rusije. Njemu je le na tem, da si s politično trodržavno zvezo zagotovi izvoz italijanskega vina, sadja in riža v avstrijske in nemške dežele. In to je že vredno, da podpiše svoje ime pod pogodbo, ki podaljša trodržavno zvezo. Ta zveza pa je inače toliko vredna za Italijo, da njen vladar najprvo pohiti na dvor, proti kate-

remu je bil knez Bismarck skoval to pogodbo.

Mi se le čudimo tej politiki, a je nikakor ne obžalujemo, ker se morda še vratarjem v palači grofa Guluchowskega odpró oči, da skrbé Italijani le za svoje koristi.

Kako sodijo Italijani o trodržavni zvezi, to je nedavno na vsa usta povedala turinska »Stampa«, pišoč: »Ko smo še vestno prisegali na trodržavno zvezo, so se za nas v Evropi malo zmenili. Danes, ko javno priznamo, da hočemo biti prijatelji z vsemi, ki cenijo naše prijateljstvo, danes s ponosom čujemo, da se Delcasse ponaša s francosko-italijanskim prijateljstvom in da angleški ministri in poslanci iščejo naših simpatij. Z ozirom na zvezi mej Francijo in Rusijo ter Avstrijo in Nemčijo ima Italija večji ugled in vpliv.

In to moramo izrabit. Dolej tega naša diplomacija ni storila. Upajmo, da spoznamo pot, ki Italijo dovede do slave. Znamenja dobro kažejo, in mi se od srca veselimo.«

To radi verujemo, a neradi slišimo in čutimo, da Italija zlorabi politično zvezo edino le v svojo korist, na gospodarsko škodo zaveznikov, katere prezira. Morda tudi že vé vratar Johan, da Italijan preži preko Adrije na Albanijo.

Zavarovanje za starost.

VI.

Kot bistvena določila take pogodbe so se navedla:

1. Brezplačna priskrba za podružnico potrebnih uradnih prostorov (2 sobi) — če mogoče v deželni hiši ali pa v kakem drugem javnem poslopiu — s potrebnimi opravili vred ter da bi dežela kranjska plačevala stroške za vzdrževanje, razsvetljavo, kurjavo in snazanje teh prostorov, kakor tudi za potrebo uradniškega osebja.

2. Priporočevanje podružničnih poslovodij s primernim priporočilom na njihovih pooblastilih ter pospeševanje smotra nižjeavstrijske deželne zavarovalnice za življenje

in rente od strani deželnega odbora kranjskega.

3. Dovolitev vsakoletne po deželnem zboru določene svote za ustanovitev zaklada, ki ga bo upravljal ter po svoji izprevidnosti uporabljal deželni odbor kranjski. Dohodki tega zaklada bodo služili za znižanje premij ali pa za zvišanje zavarovalnih zahtevkov ubožnih prebivalcev dežele kranjske.

4. Naklonitev 2⁰/₁₀₀ zavarovalne svote omenjenemu zakladu od vseh zavarovanj glavnice, ki jih sklene podružnica in njeni opravitelji na Kranjskem.

5. Poplačevanje vseh stroškov spojenih z osnovo, pospeševanjem, z uredbo podjetja ter s pridobivanjem zavarovancev, posebno še uradniških plač in pokojnin ter povračevanje odškodnin opraviteljem, ki jih izplačuje nižjeavstrijska deželna zavarovalnica za življenje in rente.

6. Najmanj desetletna veljavnost pogodbe.

Ceravno ima ta nasvet v sebi nekaj mikalnega, so se vendar vsi drugi člani enquete, kateri valed dolgoletne dotike z vsemi krogi kranjskega prebivalstva natančno poznajo njegov značaj in nazore, složno izjavili, da navedena spojitve z nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico za življenje in rente utegne morda koristna biti za dežele z veliko večino nemškega prebivalstva, da pa bi taka združitev pri sedanjih razmerah za nas ne bila ugodna, ker bi z ene strani naši narodnjaki ne hoteli poprijeti se zavarovalne podružnice ptuje dežele ter bi ji, naravnost rečeno, kar nič ne zaupali, in ker je z druge strani pričakovati, da bodo prej navedene osebe žrtvovale svojo pomoč za udomačenje zavarovalnice za življenje svoje lastne, ne pa tuje dežele. Enketa se je torej enoglasno izrekla za to, da se našemu prebivalstvu more ustredi le z ustanovitvijo samostalne deželne zavarovalnice za starostne rente, ki bo pri varčni upravi in strogem postopanju gotovo uspevala.

Enketa je soglasno potrdila predloženi načrt pravil, ki so bila jako previdno sestavljena na sledečih osmih načelnih postavah:

LISTEK.

V Toplice.

(Dalje.)

Književno društvo v Turč. sv. Martinu izdava spise znamenitih pisateljev kakor so Sladkovič, Hviezdoslav, Kral. »Pristelia slovenskega ludu« dajejo na svetlo zabavne in poučne knjižice za prosto ljudstvo po 10 kr. Na ta način se mladina, ki v pomadjarjenih šolah nima prilike gojiti milo materinščino, saj doma seznanja z umotvori svojih književnikov in utrjuje v ljubezni do roda in jezika. — Tudi pisateljice nastopajo, n. pr. Timrava, Podjavorinska.

Dne 1. jun. 1902 je obhajal v Turč. sv. Martinu 80letnico svojega rojstva pesnik in starosta slovaških patrijotov Ivan Francisci. Priredili so mu častivci veliko slavnost s serenado v predvečer, banketom, petjem spevokola itd. Brzobjavnih čestitk je došlo nad 80.

Narod, ki svoje velike in zaslužne može tako časti, ne more poginiti in tudi nikdar ne bo. Kakor je Madjar neizročeno ponosen na svoj rod, ničmanj Slovaki na svoje slo-

vanstvo. Iz srca so Slovaki vdani svoji ogrski domovini in hočejo ostati zvesti državljanji, toda narodnost in jezik sta jim zaklada, ki ju čuvajo z največjo skrbljivostjo. Stoletja so prešumela nad njimi, a Slovaki so ostali, kar so bili od nekdanj. Tako bodo tudi odbili poskuse oholega madjarstva, ki jim celó v ljudskih šolah ne privoščijo naravnih pravice, in z jekleno vztrajnostjo si bodo priborili, kar jim gre: svobodo v prosveti. Še živi Bog v nebesih, ki ne bo dopustil, da bi krivica na veke zmagovala; — njegov čas pride.

VI.

Pieščani, 3. jul.

Prostrano ozemlje, koder Slovaki prebivajo, se je nekdanj zvalo Belo-Ogrsko. Zakaj, ne vem, morebiti zato, ker nosijo Slovaki v obče belo obleko, mej tednom platneno, v nedeljo volneno. Podobni so v tem oziru docela našim Belokranjcem. Taka obleka je trpežna in cenena. Široke, zdolaj odprte hlače so po letu zelo pripravne in hladne. V delavnikih radi hodijo bosi, sicer pa jim služijo za obuvale škornji, tako moškim, kakor ženskam. Cudno se mi je zdelo v začetku, ko sem videl dekleta v kratkih

dokolenjenih krilih in visoko opetanih škornjih, a nazadnje uvidel, da je ta stara šega modra in opravičena. Pokrajina je ravna in mokrotna, trdega nasipnega kamenja manjka, zato je ob deževju blata do kolena. Kako bi ga gazili v tankih, finih čevljičkih, kakor jih je napredujoča moda zanesla med naše kmetiško ljudstvo, zlasti med mladi svet? Slovaki naj se le držijo stare šege in noše. Ali ni škoda neizmerna, da je v naših slovenskih deželah narodna noša izvenzmi Belokranjsko, Gorenjsko in tržaško okolico vseskozi izginila? Jeli kaj lepšega na svetu kot slovensko dekle s pečo na glavi ali čvrst mladenič v irhastih?

Vzlic preprostosti Slovkov se nahaja tudi med njimi nemalo ničemrnosti, kar jim seveda ne štejem v zlo. Še vesel sem, ako zapazim med ljudstvom čut za lepoto. Moški in ženske imajo svojo belo obleko na vse načine prav okusno, da — umetelno prešito in pretkano, posebno se v tem odlikujejo rokavi pri srajcah in modrci, ki jih tudi moški nosijo. Dekleta ljubijo čipke, vsa obleka je z njimi obrobjena; takisto trakove, tudi v kitah. Nekatera nosijo na glavi rdeče avbice z dolgimi trakovi.

Da bi videl narodno nošo z več krajev,

sem se v praznik sv. Petra in Pavla napotil v pristno narodno Trnavo, od Madjarov prekrščeno v Nagy-Szombat. Trnava je staro mesto, ki šteje 10.000 stanovnikov, zvečine Slovkov. Ob času turških navalov je bilo sedež nadškofa in vseučilišča. Pozna se, da ima za seboj slavno preteklost. Nadevajo mu ime »ogrskega Rima«, ker stoji na majhnem prostoru 12 cerkev z visokimi zvoniki in šteje med stanovniki mnogo duhovnikov: Kolegijski kapitelj, gimnazij s konviktom v rokah svetne duhovščine, jezuitski zavod z novicijatom (50 oseb). Jezuiti neutrudno delujejo in uživajo v mestu in okolici velik ugled in spoštovanje pri vseh treh narodih, ki so tu zastopani. Vsako nedeljo imajo v svoji veličastni cerkvi pridige v treh jezikih: slovaškem, nemškem in madjarskem, ob nekaterih praznikih po 6 pridig. Z državno podporo (6000 K) ne bi mogli izhajati, toda ljudstvo jih milorado podpira z raznimi darovi. En Slovak je na lastne stroške (20.000 K) v njih cerkvi zgradil krasno kapelo v čast sv. Jožefa.

(Dalje prih.)

1. Dovolitev za vplačevanje vlog v poljubnih obrokih in v poljubni visokosti med neko gotovo mejo nameste sicer običajnega vplačevanja premij v določenih obrokih in vedno enaki visokosti. 2. Določitev ne preniške spodnje meje za visokost vplačila. 3. Določitev najvišje svote za posamezne starostne rente. 4. Izplačevanje rent pred časom pri dokazani onemoglosti. 5. Zvišanje takih pred časom užvanih rent iz zaklada, v to svrhu določenega. 6. Nedopustno je zavarovanje s pridržkom vplačane glavnice. 7. Prednost pridobljenih pravic do rent. 8. Vzajemnost članov.

Tudi od države ustanovljena, v ministarski izjavi omenjena francoska zavarovalnica «caisse nationale de retraite pour la vieillesse», ter hkrati (leta 1850) ustanovljena «caisse de retraite» v Bruslju pripisovati morata svoj velikanski razvoj temu, da ste se ravnali po prvih petih načelih. Francoska caisse de retraite imela je sicer v prvih desetletjih svojega obstanka znatne zgube; toda uzrok temu so bila le napačna določila njenih pravil, po katerih nekoliko časa ni izvrševala svojega pravega namena, ni namreč služila manj imovitim krogom. Ista je bila namreč od l. 1850 do 1853, in od l. 1871 do 1882 po pravilih zavezana, svoje tarife preračunati na podstavi 5% obrestovanja, akoravno je že eno leto po njeni ustanovitvi 5% francoska državna renta bila konvertovana v $4\frac{1}{2}\%$, in pri tej priliki je bila državnim upnikom vrhtega priznana pravica, da smejo svoje 5% državne papirje v nominalnem znesku vplačati pri «caisse de retraite». Posledica temu je bila, da so zlasti vloge s pridržkom glavnice hipoma jako visoko narastle, ker je mnogo starejših prav premožnih ljudi izročilo svoje državne papirje zavodu ter si tako s pridržkom glavnice kupilo starostne rente, ki so takoj zapadle. S tem so si za vselej zagotovili 5% obrestovanje svojega premoženja. V tem oziru bodi le omenjeno, da je bil vplačan leta 1851 za 2070 zavarovanj s pridržkom znesek 158.000 frankov, in za 4385 zavarovanj brez pridržka znesek 1.054.000 frankov, torej skupaj za 6455 zavarovanj znesek 1.212.000 frankov, leta 1852 za 11231 zavarovanj s pridržkom znesek 18.389.000 frankov in za 17.125 zavarovanj brez pridržka znesek 12.669.000 frankov, torej skupaj za 28.346 zavarovanj znesek 31.058.000 frankov; leta 1881 za 248.193 zavarovanj s pridržkom znesek 47.921.000 frankov in za 322.998 zavarovanj brez pridržka znesek 20.113.000 frankov, torej skupaj za 571.191 zavarovanj znesek 68.034.000 frankov.

Zavarovalnica «caisse de retraite» ravno v onej dobi ni bila preskrbovalnica za starost za neimovite ljudi, ampak le ugodna prilika za dobičkaželjne kapitaliste. Posebno značilno v tem oziru je to, da so zasebne zavarovalnice, ki so pri določitvi svojih tarif uporabljale v deželi običajno obrestno mero, nabirale svoje člane pri «caisse de retraite» ter so razliko med tarifami kot dobiček spravile v žep. Odkar pa ta državni zavod vsled primerne preuredbe pravil zopet služi svojemu pravemu namenu, se istotako mirno in enakomerno razvija kakor belgijska zavarovalnica «caisse de retraite» od začetka svojega uradovanja. Tako je francoska «caisse de retraite» l. 1887 imela 676.628 vlog v okroglem znesku 23.525.000 frankov, l. 1896 pa 1.811.685 vlog v okroglem znesku 37.913.000 frankov.

Deželni odbor pa ne sme v premijah izražati umetne visokosti obrestnega merila, kakor je to storil francoski zavod. Določiti mora premije na podstavi obrestnega merila $3\frac{1}{2}\%$, ki bodo brez dvoma še mnogo let nižje kakor obrestno merilo, ki se more doseči pri nalaganju zavarovalničnega imetja.

S tem je pa tudi ovržen prvi razlog, ki ga navaja ministarski urad zoper deželni zavod.

Deželni zbori.

Koroški deželni zbor je včeraj izročil odseku vladno predlogo, s katero naj bi se zdrava delavska stanovanja oprostila vseh deželnih in polovice obč. priklad. Za kmetijske zadruge je dovolil 3000 kron in za revizijo posojilnic 1400 kron. — Glede volitve v češki deželni odbor sta se dogovorili vsenemška stranka in nemška

ljudska stranka, da je kandidat za odbornika posl. Legler iz ljudske stranke, za namestnika pa vsenemški poslanec Peters. — Predlarski dež. zbor je tudi v tretjem branju odobril vladno predlogo glede olajšav za delavska stanovanja. — Istrski deželni zbor je imel v torek zadnjo sejo. V razpravi o proračunu so slovenski poslanci stavili razne predloge. Posl. Spinčić je obširno utemeljeval zahteve glede ljudskih šol. Zahteval je v raznih točkah, da se v slovenskem delu dežele ustanovijo nove šole v smislu zakona ter postavljajo popolnoma usposobljeni učitelji za dotična mesta. Pozivlja dež. odbor, naj ne dela zaprek ustanovitvi hrvaških in slovenskih sol ter je sploh pravičen slovenskemu prebivalstvu. Posl. Adrejšič in dr. Laginja sta priporočala razne podpore za kmečke občine. Zbornica je te predloge vsprejela, odklonila pa je predlog posl. dr. Trinajstića, naj bi se podpora vinogradnikom za nasade ameriških trt povišala na 10.000 kron. — V štajerskem dež. zboru je včeraj vlada predložila načrt zakona, da se delavska stanovanja oproste hišnorazrednega davka. Posl. Ornič je predlagal, da se v Ptuj dogradita dež. hiralnica in bolnica.

Veliki Dunaj.

Dunajski občinski zastop je nedavno sklenil, da se dvanajst občin na levem bregu Dunave združi z Dunajem. Včeraj je nižjeavstrijski dež. zbor razpravljal o tem vprašanju. Vlada je po svojem zastopniku izjavila, da iz gospodarskih ozirov ne more pritrditi načrtu. Država bi imela samo za policijo do 400.000 več stroškov. Glavni pomislek pa je, da Dunava na tem kraju ni pravilno uravnana in bode morda treba odpreti Dunavi zopet staro strugo. Vlada se načeloma ne upira združenju dotičnih občin z Dunajem, najmanj pa občine Florisdorf, le meje je treba prej natančno določiti. Liberalni govorniki so govorili proti združenju. Konečno je večina vsprejela predlog, naj dež. odbor v dogovoru z vlado prouči vse vprašanje in svoječasno poroča.

Mažarska pravičnost.

Minister Fejervary je izdal ukaz na honvedna okrajna poveljstva, da mora v ogrski honvedni armadi, izvzemši hrvaško, mažarsčina se rabiti kot izključno službeni in poučni jezik. Castniki in podčastniki smejo mej seboj obdržati samo v mažarsčini, novinci drugih narodnosti smejo govoriti tudi samo mažarski, ako pa novinci mažarsčine ne razumejo, tedaj mora posredovati mej častniki, podčastniki in novinci — to l m a č. K temu ukazu nič ne pristavljamo. Vidi se mu, da je popolnoma — mažarski.

Tirolska pred novim bojem.

Danes se je pričela v tirolskem deželnem zboru debata o avtonomijskem vprašanju. Rešitev te zadeve ni posebno ugodna, ker so se razni laški shodi oglasili za popolno avtonomijo. Lahki so čuli, da ni veliko upanja na obljubljeno državno podporo za laški del dežele v znesku 325.000 kron, zato delajo posebne težave, da bi se Fassnska dolina podredila skupnemu deželnemu odboru. Ni izključeno, da se vsa zadeva odgodi do jeseni.

Bavarski šolski minister.

V bavarski zbornici so liberalci v manjšini. Večina je katoliška, v kateri prevladujejo načela centra. Liberalci pa rujejo posebno, da bi v šolo spravili kar moči protiverskega duha. Ministerstvo sicer ni posebno katoliško, ampak predsednik Crailsheim in učni minister Landmann sta bolj srednje vrste. A ker se učni minister ni popolnoma podal liberalcem, so ruvali proti njemu pri kroni, in zdaj je kar naenkrat Landmann — na dopustu. Ta dogodek, ki se smatra samo za pripravo o popolnem odstopu, je dal v zbornici povod burni debati. Posl. Geiger je namreč interpeliral ministerskega predsednika kaj da je z Landmannom. Ministerski predsednik se je delal naivnega in je govoril le o boleznih Landmannovih, češ, da ni nič političnega za tem. Posl. Schädler je pa na to odločno rekel, da je že spisana ministrova prošnja za odstop, pa še ni rešena. Katoliška stranka je izjavila, da če žrtvuje vlada liberalcem učnega ministra, bo

večina zbornice iz tega izvajala vse posledice, in res jih je že pričela izvajati. V zbornici je odklonila vladi razne kredite.

Nov uspeh Nemčije.

Pokrajino Adamaua, kar jo je ob Kamerunu in vso pokrajino okolu Cadekega jezera, si je te dni prilastila Nemčija. S tem bo Nemčija lahko delala proti angleški trgovini, ki se razvija iz severnega Kameruna v angleško kolonijo Nigerija. Nemčija je z odločnimi operacijami v ta namen pričela lansk leto in danes stoji pred novim uspehom.

V angleški zbornici

je bila živahna razprava o najnovejšem zbliževanju Italije in Francoske. Govorniki so povdarjali, da bo to neugodno uplivalo na razmerje med Angleško in Italijo. Angleška je napravila žrtve, ko je odpoklicala iz Rima Italijanom nepriljubljenega svojega poslanika Currie. Torej se Angleži že tudi bojé najnovejše trozveze, ki se kaže na političnem obzorju med Rusijo, Francijo in Italijo. Ta zveza, za katero bi stale tudi balkanske države, bi bila največji strah nemških narodov.

Zopetni nemiri v Južni Afriki.

V Južni Afriki še ni vse tako v redu, kakor so to trdili angleški listi. Clani narodnega sveta, ki so se Angležem udali, morajo sedaj trpeti preganjanja od strani Burov, ki se ne morejo sprijazniti z mislijo, da bi zgubili samostojnost. Nekaj članov narodnega sveta so Buri ustrelili. To gibanje mej Buri je jako strastno. Buri nosijo zelena znamenja, da se razlikujejo od članov bivšega narodnega sveta. Mnogi Buri izjavljajo, da so odložili orožje le zato, ker so se jim lažnjivo opisali pogoji. V Transvaalu je to gibanje močnejše, nego v oranjski koloniji.

Iz brzojavk.

Goluchowski se mudi pri cesarju v Ištu. Goluchowskemu vre po glavi razmerje mej Italijo in Rusijo. — Sladkorna kriza je v zahodni Indiji. V Port of Spain je v trgovski zbornici izjavil neki zbornični član, da je zvestoba do Angleške že skoro na koncu; Francoska, ki industrijo svojih podložnikov izbirno ščiti, dobiva simpatij. — Kap je zadel sultana v Sansibaru. — Nemški centum je v okraju svojega umrlega vodje dr. Liberja sijajno prodir s svojim kandidatom dr. Dahlem. — Srbski kralj Aleksander namerava obiskati začetkom jeseni našega cesarja. V Opatiji se kralj Aleksander prej snide s kraljem Jurijem grškim. — Vesti o Kallayevem odstopu se ne potrjujejo. — Francoski nacionalistiški listi napadajo Waldeck Rousseaua, ker se je zadnje dni sešel z nemškim cesarjem.

„Matica Hrvatska“.

Iz Zagreba, 15. julija.

Od preporoda »Maticе Hrvatske« ni bila še nobena glavna skupščina tako živahna, kakor letošnja. Priznati pa moramo, da pravega povoda za to ni bilo, a bilo je za samo društvo mnogo bolje, dokler so se glavne skupščine mirno vršile.

Obstoji namreč neka mlajša struja, ki bi rada imela spremembe v društvu v svojem duhu, toda po temeljitem in vrlo podučnem govoru sedanjega predsednika dr. Gjura Arnolda moremo izvestno računati, da »Matica Hrvatska« ostane na sedanjem stališču, in sicer strogo narodnem, kar je v sedanjem času na Hrvatskem neobhodno potrebno. Predsednik odbija odločno od društva vsaki internacionalizem in materijalizem, posebno v lepej književnosti. Načrtal je predsednik v svojem govoru tudi osnovo za daljne delovanje »Maticе Hrvatske«, po katerem bode zadovoljila današnjim potrebam hrvatskega naroda.

Govor je bil pozdravljen s splošnim odobravanjem. Potem je tajnik dr. A. Radić poročal o spisih, ki so izročeni »Matici«, od katerih jih izda za leto 1902 devet, a vrh tega sprejme v svojo naklado tudi še knjigo za klasične starine: »Život starih Grka.« — Tajnik je poročal nadalje o »Viencu«, ki ga izdaja »Matica« in o nalogi »Maticе Hrvatske«, da organizuje hrvatske čitalnice in da osnuje narodne knjižnice. Glede predloga »Maticе Slovenske«, da bi sprejemali članovi ene »Maticе« i dela druge »Maticе«, se v tej skupščini ni nič odločilo, nego se je to vprašanje izročilo posebnemu pododboru.

O upravi »Maticе Hrvatske« je poročal blagajnik, da je bilo leta 1901 v vsem 11.263 članov, 113 več nego leta 1900. Za

člane se je tiskalo vseh devet knjig v 11.600 komadih v skupnem številu 104.400 komadov. Vse te knjige so že razpečane. Imetje »Maticе Hrvatske« se je povečalo leta 1901 za 20.060 kron, a vse premoženje »Maticino« znaša 532.880 kron.

Potem je bila volitev sedmih novih odbornikov v književni in gospodarski odbor, a potem sprejet predlog predsednikov, da se naj še uvrstijo med častne članove »Maticе Hrvatske« radi zaslug na književnem polju fra Grga Martić profesorja Luka Marjanović, Josip Evgen Tomić in prof. Fr. Marković, a za zasluge pri upravi bivši tajnik Iv. Kostrenčić, za posebni trud pri nabiranju »Maticinih« članov don M. Nakić v Zadru, ravnatelj Anton Mazek v Požegi in kanonik M. Marušić na Reki.

Živahna razprava se je vnela radi nagrade, katero je nakanila »Matica« dati bivšemu tajniku Ivanu Kostrenčiću, ali ni to dovolila vlada, češ, da se protivi »Maticini« sklep njenim pravilom. Zdaj se je predložilo, da se pravila društva spremene v tem smislu, da more tajnik ali blagajnik, če je bil dvajset let v tej časti, dobivati tudi pokojnino. Z večino je bil ta predlog sprejet.

Posebno živahen pa je bil sklep skupščine, šlo se je namreč proti podpredsedniku književnega odbora, prof. Ivanu Hoiću. Leta je v svojem zemljepisu, ki ga izdaje »Matica«, napisal, da je Bosna srbska. Ko je bil izvoljen za podpredsednika, so udarili nanj in tudi na »Matico« neki hrvatski časopis, med njimi posebno »Osvit« v Mostaru. Grozili so, da bode izstopilo iz »Maticе« do 800 članov Hrvatov iz Bosne in Hercegovine, če se ta trditve Hoićeva javno ne prekliče. Profesor Hoić je na to molčal, ker je smatral za nevedno, da se radi tega po časopisih prepira, nego je zdaj v glavnej skupščini na vprašanja dr. L. Mazzura odgovarjal prav obsežno ter odločno zanikal, da bi hotel sploh kdaj in kje zatajiti hrvatstvo, saj vendar vse njegovo javno delovanje skozi 26 let dokazuje ravno nasprotno. A to, kar je trdil o Bosni, so trdili tudi drugi zgodovinarji, pa pri tem navaja tudi prof. Klaića za dokaz. Da pa ne bode radi njegove osebe nezadovoljstva med maticarji, je on odložil tudi čast književnega podpredsednika.

Profesor Klaić izjavi nato, da pod takimi okolnostmi tudi on ne bode več pisal za »Matico«, ker ni varen, da se z njim še kaj hujšega ne zgodi.

Dr. Mazzura pa je odgovoril, da ni bil njegov namen, prisiliti gospoda Hoića na odstop, a ker je on to storil svojevoljno, je s tem tudi zadovoljen.

Zastopnik bosenskih Hrvatov se tudi izjavi, da on ne zahteva te žrtve.

O odstopu g. Hoića pa se ni moglo več odločiti, ker je bilo premalo članov in se je skupščina morala raziti. Mi poznamo profesorja Hoića kot poštenega in oduševljenega Hrvata, ali moramo priznati, da si je sam kriv te neprilike, ker je enostavno prepisal one stavke o srbstvu Bosne, mesto da je to stvar rešil v hrvatskem duhu, kakor profesor Klaić v svojej zgodovini in zemljepisu Bosne, pa ga zato tudi ni nobeden napadel. Za oni del Bosne od reke Bosne do Drine govori večji del zgodovinskih virov na korist Srbom, a manji na korist Hrvatom, vendar pa se med banovinami kralja Tomislava (leta 914 do 930) nahaja tudi banovina Bosna kot hrvatska, in tudi pokojni Rački jo smatra kot tako, zakaj se ne bi tudi mi tega držali, kar gre nam v prilog, a pri današnji naši konstelaciji v Bosni je to tudi potrebno. Če ne bomo sami odločno svoje branili, bodo nam počasi vse vzeli. Kaj se ne stvarja še posebna bosenska narodnost? Za del Bosne med Uno in Vrbasom in pa za Hercegovino pa govore vsi viri, da je tukaj prebival vedno le hrvatski narod. Cemu tedaj popuščati v takih vprašanjih, ki so jasna. Hrvatstvo Bosne in Hercegovine je priznано po zgodovini, a naša dolžnost je, da ga povsodi branimo. To je moral storiti tudi profesor Hoić, pa ne bi bilo zdaj teh neugodnosti.

Istrska beda.

Iz istrskih Brkinov, 14. julija 1902.

Nesreča za nesrečo obiskuje naše revne kraje skoro vsako leto zaporedoma. Koliko škode je pred par leti prouzročil v naših Brkinih žled na sadnem drevju, to je še vsakemu v živem spominu. A niti opomoči se še nismo mogli od tega usodepolnega udarca, eva zadel nas je drugi, kateri bode naše gorje še pomnožil: toča uničila je v nekaterih naših vaseh popolnoma vse pri-delke, kakor ste že svoj čas o tem poročali. Kmet, ki je poprej z veseljem obdelaval svoje zemljišče v nadeji, da bode v prihodnji jeseni za svoj obilni trud vsaj toliko oškodovan, da mu čez zimo ne bode treba stradati, mora, ako se hoče sploh preživeti in vzdržati svoj revni obstanek na rodni grudi, iskati zasluzka kakor dninar v drugih krajih. Podpor, katerih krvavo potrebujemo in čedalje težje pričakujemo, še nismo prejeli. Nadejamo se pa, da nas slavna vlada ne bode pustila na cedilu, kakor je to krivično storil naš veleslavni deželni odbor v Poreču,

ki se je pač radodarno spomnil ravno kar svojih ljudi v onih občinah, katere so v rokah njega somišljenec! Za nas pa mu ni ostala niti ena drobtina, vendar pa nas že poišče za doklade, šolske takse itd. itd. in takrat mu nismo tuji, ščavi, barbari ali kakor nas smejo že pitati ti slavni sinovi „avite culture“.

Pa tudi sicer v drugih ozirih smo tu jako zapuščeni. Zadolženi smo do skrajnosti, naša zemljišča so slaba in nerodovitna, pota da Bog pomagaj, živinoreja docela zanemarljena, in kdo bi pač še mogel vse na kratko povedati, kar bi bilo treba nam za zboljšanje našega stanja. To so tudi vzroki, da smo primorani izven naše domovine iskati služka in da mnogo naših ljudi hodi na Hrvaško, Štajersko in celo v — Ameriko, a malokateri si kaj več prislužijo. Toliko, da živijo, kakor mi, ki smo vedno doma in se živimo ob sami, včasih še celo nezabeljeni polenti.

Vendar hvalimo Boga, da smo še zdaj v poletju. A kmalu bode zima, kašče in hlevi prazni, zunaj pa bode razsajala stara naša znanka burja in hud mrz razpela naše gorje. In kaj bode tedaj? — Na to vprašanje pride odgovor, ki nam je dobro znan!

Sklep šolskega leta.

Na novomeški gimnaziji je bilo letos koncem leta 240 dijakov, mej temi 27 iz Novega mesta, 178 iz ostale Kranjske in 24 Štajercev. Slovencev je bilo 232, Nemcev 8. Z odliko jih je napravilo izpite 15, prvi red je dobilo 149, drugi red 37, tretji red 11, izpite jih bode ponavljalo 27. Šolnina je znašala 6290 kron, ustanove 4143 kron. Na gimnaziji je poučevalo 15 večjih mojstrov. Letos izvestje objavlja na prvem mestu spis prof. dr. Pamerja: »Das k. k. Staats Obergymnasium zu Rudolfswert«. Ravnatelj g. dr. Fr. Detela pa je priobčil izborni živitopis pokojnega profesorja o. Ladislava Hrovata.

Novomeško štirirazredno deško ljudsko šolo je letos obiskovalo 209 učencev, in sicer iz mestne občine 119, iz drugih občin 90. Za višji razred je sposobnih 144, nesposobnih 64; učiteljev je bilo šest. Letno poročilo objavlja šolsko kroniko.

Književnost in umetnost.

O gostosti prebivalstva in krajev na Kranjskem.

je naslov obširnemu spisu, katerega priobčuje prof. dr. Dragotin Lončar v »Izvestju o. kr. II. državne gimnazije v Ljubljani«. Spis obsega 37 strani in je, kakor tudi priložene tabele, jako vestno in natančno sestavljen.

Navod za poslovanje slovenskih raiffeisenskih posojilnic.

Spisal Svetoslav Premrou, uradni vodja »Centralne Posojilnice« v Gorici. Samozaložba pisateljeva — Ravnokar je izšla ta velepučna in skrbno sestavljena knjiga, broječa 245 strani. Teoretični odstavki popisujejo jako jasno in odločno gospodarsko delovanje, katero je potrebno v dobi liberalnega razpada. Praktični del pa se nanaša vseskozi na knjigovodstvo, ki je vpeljeno pri »Gospodarski Zvezi«, ter ima mnogo izbornih zgledov iz knjigovodstva. O tej knjigi še več izpregovorimo.

Uzroci i posledice afere zavoda sv. Jeronima v Rimu

je naslov brošure, ki je izšla v »Knjižari Dioničke tiskare u Zagrebu«. Napisal jo je V. K. Cena 20 vin. Razpravo zaključuje pisatelj s vzklikom: »Živio papa-kralj!«

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. julija.

Deželni predsednik baron Hein se je danes zjutraj v spremstvu okr. glavarja Haasa odpeljal v Kranj.

K brzjavkam na protestni shod. Tvrdka J. C. Mayer nam je poslala sledečo izjavo z ozirom na brzjavko svojega uslužbenca gospoda Vernika, v kateri je klical »pereat sleparskemu klerikalizmu!«: »Slavno uredništvo »Slovenca«! Se le danes sem dobil vednost, da je moj potnik gosp. Ivan Vernik odposlal iz Novega mesta brzjavko protestnemu shodu v Ljubljani dne 6. julija 1902. Jaz obžalujem in obsojam to postopanje zastopnika moje tvrdke, kakor tudi sploh vsako politično agitacijo svojih uslužbencev, katerim bi imel biti glavni smoter, z zanimanjem moje podjetje varovati, kar se pa pri postopanju gospoda Vernika gotovo ni zgodilo. Prosim Vas, da vzamete to mojo izjavo v vednost in se bilježim z odličnim spoštovanjem J. C. Mayer.« — Mi jemljemo to izjavo lojalno na znanje, konstatiramo pa,

da nam tvrdka skabernò še ni poslala take izjave.

Nemška šola na Slatini. Pred leti je nemški »schulverein« vsilil nemško šolo na Slatini za tamošnje natakraje in rene-gate. Nemških otrok seveda še danes nimajo dovolj za redno šolo ter vabijo v šolo tudi slovenske. Nemški »schulverein« pa si je za to šolo pri mariborski hranilnici izposodil 20.000 kron ter dolguje še 16.713 K 89 h. To breme bi radi Nemci zvrnili na deželo, torej tudi na slovenske rame, in so naprosili dež. šol. svet, da to nemško šolo prevzame dežela v svojo upravo. Ker se pa občina Sv. Križ, h kateri spada tudi Slatina, odločno protivi, da bi se Slatina izločila iz šol. okraja, sta štajerski dež. šol. svet in dež. odbor iskala primernega izhoda iz te zagate. Kdor išče, ta najde, in zvite glave so to le sklenile: Ker mora šolska občina Sv. Križ graditi novo šolo za 40.000 kron, naj bi kopališče Slatina prispevalo k tej zgradbi 10.000 kron, ako deželni odbor izključno nemško šolo na Slatini prevzame v svojo upravo ter plača tudi vse dolgove mariborski posojilnici. Torej kar tri muhe z enim udarcem! Prvič se na slovenskih tleh za 33 bajne nemških otrok na deželne troške ustanovi redna nemška šola; drugič bi moral Slatina k novi šoli pri Sv. Križu prispevati 48 56%, to je 19.424 kron, a po tem sklepu le 10.000 kron. In tretjič še dežela plača nemškega »schulvereina« dolg v znesku 16.713 kron 89 h. In to je včeraj brez debata odobril štajerski deželni zbor. Upamo, da štajerski rojaki ne bodo molčali na ta kričeči čin germanizacije.

Salezijanci prosijo svoje dobrotnike, da bi blagovolili pošiljati darove naravnost na naslov: Salezijanci na Rakovniku Ljubljana. Zgodilo bi se lahko, da bi nepoklicanec zanje pobiral. Torej pazimo, kjer ni spričevala.

Iz Rima se poroča, da je včeraj sv. oče v daljši avdijenci vsprejel križevaškega škofa Julija Drohobeckega. Sv. oče je najprijaznejše vsprejel tudi škofovo spremstvo.

25letnico mašništva ali srebrno sv. mašo praznoval bode 27. julija mnogozaslužni in obče spoštovani gvardijan frančiškanskega samostana v Novem Mestu preč. g. P. Otokar Aleš. Tem povodom bo ta dan v samostanski cerkvi ob 8. uri slovesna sv. maša.

Kako so se v Šiški imenovalе ulice. V Spodnji Šiški je bila včeraj občinska seja, pri kateri so se imenovalе ulice in ceste. V občini nahaja se sedaj 28 ulic in cest z imeni kakor n. pr. Celovška cesta, Vodnikova cesta, Žibertove ulice, Knezove ulice, Kauscheg-ova cesta, Fran Josipova cesta, Svečarske ulice, Kolodvorska cesta, Lepodvorske ulice, Gasilne ulice, Platinška cesta, sv. Jerneja cesta. Pri tej priliki pa je hotelo nekaj odbornikov tudi zase reklamo delati in so hoteli, da bi se nazivljale nekatere ulice po njihovih imenih. Gospod Putrer je hotel na vsak način, da naj se imenuje ulica, ki pelje mimo njegovega posestva, Putrerjeve ulice, hoteli so pa napraviti tudi Keršičevo cesto, Pogačnikovo cesto, Marinškove ulice itd. Odbornik gosp. Ojster pa je na kratko predlagal, da naj se 27 ulic imenuje vsaka po enem imenu katerega sedanjega odbornika, 28. ulica pa naj se prepusti županu. Ta predlog bi bil kmalu sprejet, da bi ne bili nekateri uvideli, da se gospod Ojster šali. — Rekurzu železničarske stranke protiparcelaciji Seidlovga sveta, vsled katere bi bila preko tega sveta cesta samo osem metrov široka, se je v včerajšnji seji ugodilo in odredilo, da bo cesta 12 metrov široka.

Umril je v Dobropoljah o. kr. poštar in trgovec g. Fran Berdavs.

Iz Škofje Loke se nam piše: Umril je včeraj 16. jul. v Škofji Loki kamnosek Jožef Koprivec, vzgleden mož, čde moravškega g. kaplana Petra Koprivec. N. p. v m.! — Loški mestni vodovod vrlo napreduje. Po mestu so cevi že položene. Sedaj zidajo shrambo za vodo (reservoir). Kmalu bodo tukaj trije vodovodi: starološki, nunski in mestni. Čuje se, da bodo tudi v Selcih delali vodovod. O mestnem vodovodu so še vedno nasprotne si govorice: ti pravijo: dosti vode! drugi: malo vode! ti: dobra voda! oni: slaba voda! Čudno!

Strela ubila je danes popoldne v Šiški neko žensko, ko je ženska šla pokriti salato.

Koroški deželni predsednik vitez Fraydenegg se je včeraj pripeljal v Koče; spremljala sta ga komisar baron Braun in dež. poslanec Huber. Deželni predsednik je prinesel pogorelcem cesarjev dar 4000 kron in dohodek dobrodelnega koncerta v znesku 1063 K.

Shodi. Prihodnjo nedeljo bode poročal o svojem delovanju državni posl. dr. Miroslav Ploj na shodu v Rogatecu-Slatini; v Smartnem pri Gorenjem Gradu pa bo govoril prihodnjo nedeljo o političnem položaju čast. gosp. Anton Korošec.

Enaka mera naj velja! Štajerski deželni šolski svet je nemškimi učiteljem dovolil prost dan za udeležbo nemške pevske slavnosti v Gradcu. Za prost dan naj prosijo štajerski deželni šolski svet tudi slovenski učitelji povodom slovenske pevske slavnosti v Ptuj. Štajerskemu deželnemu šolskemu svetu bode take zopet prilika, meriti z enako mero.

Blamaža nemških interpelantov. Štajarski nemški poslanci Lenko in tovariši so vložili v štajarskem dež. zboru interpelacijo, ako meni vlada z vso strogostjo nastopiti proti »nerednostim« v marenberški slovenski posojilnici. V današnji »Städteier. Presse« posojilnica najodločneje zavrača trditev, da bi bila v denarni krizi in zavrača kot neresnična tudi ostala predbacivanja. Lenko in tovariši naj bi raje vprašali, kdaj se bode z vso strogostjo zakona postopalo glede znanih dogodkov pri nemški posojilnici v Št. Lenuartu!

Koncert v Celju. V soboto 26. t. m. priredi slovenskiabiturijenti mariborske in celjske gimnazije v celjskem »Narodnem Domu« koncert na korist »Dijaškemu Domu«. Knjiga velja 5 K.

Tržaški župan v strahu za cerkev sv. Justa. Ker morajo v Trstu vse posnemati, kar se je zgodilo v Italiji, dal je sedaj po katastrofi v Benetkah tudi tržaški župan dr. Scipione Sandrinelli pregledati — baziliko sv. Justa. E se di cio non ridi, di che rider suoli?

Na Velehrad! Dne 28. in 29. julija t. l. priredi apostolat sv. Cirila in Metoda na Velehradu svoj občni zbor, kateri bo zedinjen z velikim romanjem, ki se ga udeležijo tudi dame iz raznih slovanskih krajev. Preskrbnina s stanovanjem in hrano (brez pijače) znaša 5 K. Oglase sprejema tajnik dr. Anton Stojan, fareš v Drazovicah p. Novy Rousinov na Moravi. 29. in 30. takoj potem romanju, pa pridejo slovanski bogoslovci, ki bodo imeli tam svojo pobožnost, shod in akademijo.

Slovenski trgovec se naseli v Marenbergu. Ondotno slovensko konsumno društvo se razpusti.

Novo disciplinarno postavo za učitelje bo sklenil štajarski dež. zbor. Poročevalec je grof Stürgkh.

Vprašanje iz Drage. Pri seji krajnega šolskega sveta z dne 3. aprila 1902 je bil g. začasni učitelj Nande Reiniger med drugim tudi to vprašan, zakaj se šolska mladica veliko soboto, dne 29. marca, ni udeležila s šolsko zastavo procesije, kakor je bilo to do istega časa običajno. Izgovorjal se je pri seji, da je šolska zastava njemu izročena, da je on odgovoren zanj. Sledilo je odprto pismo v »Slovencu« z dne 4. aprila 1902, št. 76. Odgovor na to, kakor tudi na druga vprašanja ni bilo. Z današnjim dnevom so se pričele počitnice za mladino. Usojamo si danes ob sklepu šolskega leta vprašati, komu je gosp. učitelj izročil v varstvo zastavo, katero so Dragarci napravili zato, da se mladina korporativno udeležuje cerkvenih procesij (družega namena itak nima)? Ako se je hranila ta zastava od 19. marca do 25. junija (oziroma 1. septembra) 1902 brez Vaše skrbi, upamo, da tudi sedaj ne bo izgubljena. Prosim odgovora!

Radovednež.

Velikanski shod Marijinih družb iz celega sveta bo letos v Freiburgu v Švici. Prišli bodo vsi švicarski škojfe, in iz celega sveta je priglašanih že okoli 100 škofov. Predsednik pripravljalnega odbora je princ Maksimilijan Saksonski, v od-

boru so pa člani državnega in občinskega sveta. Papež Leon XIII. sam je napisal priporočilo in vabilo za shod. Med shodom bo otvorjena marijanska razstava, na kateri bo razstavljena marijanska literatura, fotografije in slike Marijinih božjih potov, cerkva, oltarjev, kipov itd. L. 1904. bodo pa Marijine družbe slovesno praznovale 50-letnico, odkar je proglašena dogma brezmadežnega spočetja. Ta slavnost se bo vršila najbrže v Rimu.

Namestu kavke sebe obstrelil. Kavke je streljal hlapec Jože Hauser v Hrašah. Namestu kavke je ustrelil sebe v levo roko. Prepeljali so ga v bolnico.

Toča je 10. t. m. pobila pri Hrušici poleg Novega mesta.

Utonil je v Nanošiči pri Malem otoku v postojnskem okraju 44 letni kosec Anton Drešar iz Repenj.

Razpisane službe. Do 10. avgusta je razpisano na ljubljanski realni mesto profesorja za matematiko. — Učiteljske službe so do 15. avgusta razpisane in sicer nadučiteljske v Škocijanu, na Bučki, v Vel. Podlogu pri Krškem, dalje učiteljska mesta v Bušeti vasi pri Kostanjevici, v Branskem Kalu pri Radečah, na Hrvaškem Brodu pri Kostanjevici, dve mesti v Št. Janžu, na Raki, v St. Rupertu, Leskovcu, Tržišču in St. Jerneju.

Konferenca salezijanskih sodelavnikov se je vršila minolo nedeljo ob obilni udeležbi v cerkvi sv. Florijana. Konferenco je otvoril č. g. dr. Janežič, ki je toplo priporočal salezijance, ki skrbé za zapuščeno mladino. Na to je slovenski salezijanec č. g. Al. Kovačič v daljšem govoru izrekel zahvalo v svojem in v imenu predstojnika salezijanske družbe, don Rua, vsem dobrotnikom in podpornikom, ki podpirajo družbo, osobito pri zgradbi zavetišča. Priporočal zavod v Rakovniku pri Ljubljani, ki se primerno popravlja in prezidava, da bode mogoče čim več zapuščene mladina sprejeti v zavod.

Ljubljanske novice.

Kje bo tržnica? Deputacija, katero je izvolil obč. svet, da pojde na Dunaj v zadevi prostora za tržnico, odpotuje v najkrajšem času. Čuje se, da namerava deputacija predložiti vladi ne samo zamenjavo prostorov, ampak celo ponuditi vladi denarno odškodnino. Med obč. svetniki je padla celo beseda, da mora stati tržnica na prostoru sedanjega licealnega poslopja, ako se tudi povišajo — doklade. To bo torej zopet precej draga akcija, katere bi prav nič treba ne bilo, ako bi se ne postavil »Mestni Dom« na cesarja Jožefa trgu in bi se ondi zgradila tržnica. Po Ljubljani se čujejo glasovi, da bi bilo sedaj praktičnejše obokati Ljubljano in ondi nastaviti trg.

Vojak v smrtni nevarnosti. S konja padel je vojaški strežaj Franc Psotter ter se znatno poškodoval. Konj ga je vlekel daleč za seboj. K sreči se mu je končno posredilo potegniti nogo iz jermenov, sicer bi našel pod konjem gotovo smrt.

Marijina družba iz Trsta v Ljubljani. Včeraj zvečer se je peljalo mimo Ljubljane 597 članic tržaške Marijine družbe na Brezje.

Prememba posesti. Prodajalnice g. Mat. Zadnikarja št. 16 v Prešernovih ulicah je kupil mesarski mojster gosp. Andrej Marčan.

Železničarski shod po § 2 bo v soboto v Šiški pri Vodniku.

Zaročil se je g. Leon Souvan, sin znanega tukajšnjega veletržca, z gđ. Sponner; g. Ferd. Souvan ml. pa se je zaročil z gđ. Lenarčičevo z Vrhnike.

Zopet nesreča na elektriški železnici. Danes zjutraj je v Prešernovi ulici elektriški voz zadel ob ženo plekarskega mojstra Marijo Bončar ter jo vrgel na stran. Gospa Bončar ima desno roko zlomljeno v rami in je poškodovana po obrazu. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v bolnico. — Voznik baje ni zvonil.

Zastrupljene ribe. V Gradaščici leži vse polno omamljenih rib, ker so spustili iz tovarne za milo pri Viču vodo v Gradaščico. Nekaj slinčnega se je zgodilo lani. Fantje so odnašali polne robce omamljenih rib. Skoda je znatna.

Zrelostni izpit na c. kr. l. drž. gimnaziji v Ljubljani je bil za oddelek A došen dne 16. t. m. K ustnemu izpitu je prišlo 34 kandidatov in 2 kandidatini. Vsepih ni ugoden: 2 kandidata sta dovršila izpit z odliko, namreč Krisch Ivan iz Kočevske Reke in Sturm František iz Košane; prvi red je dobilo 15 kandidatov in obe kandidatini: gospodični Braun Berta in Thurnwald Helena; 13 kandidatov bo ponavljalo po počitnicah izpit iz ene tvarine, in sicer iz latinščine 1, iz grščine 2, iz slovenščine 1, iz

zgodovine ter zemljepisja 6 in iz matematika 3. Za celo leto so padli 4. Za oddelek B se je začel ustni izpit danes. Upamo in želimo tu boljšega uspeha.

Gojenci češke trgovske akademije v Ljubljani. Iz Prage je na potovanju po južnih mestih naše države 16 absolventov češke trgovske akademije s svojimi profesorji. Obiskali so včeraj Zagreb, danes se mude na Reki, z Reke se odpeljejo v Trst, a iz Trsta pridejo v prihodnjih dneh v Ljubljano.

Koncert. Ljubljanski realni in gimnazijski abiturijenti imajo v soboto koncert v »Narodnem Domu«.

Razne stvari.

— **Najnovejša od raznih strani.** Profesor dr. Maks Gruber, vseučiliški profesor na Dunaju, zapusti Dunaj in pojde na monakovsko vseučilišče. — **Severnočeška razstava** se je otvorila v Tešinu. — Kuga se je pojavila v Odesi. — **Odpeljana pevka.** Iz Budimpešte je neki laški diplomat odpeljal v Carigrad štajersko pevko Kristino Holzschub. — **Veliko naseljevanje** Angležev v Južni Afriki namerava provzročiti angleška vlada. — **Za novega barškega škofa** je predlagala avstrijska vlada, skupno s tremi dalmatinskimi škofi, dominikanca Zaninovića. Kurija je proti tej kandidaturi. — **Chamberlain** se je včeraj prvič po nesreči, ki ga je zadela, peljal na sprehod. Delati še nič ne sme. — **Velikanski ciklon** je divjal v Chañon sur Saone. Ciklon je ruval drevesa, razbil ladje in rušil hiše. Utrgal se je oblak in voda je udrila v prodajalnice. — **Iz Turina** se poroča, da je vojak Thiboule ponoči napadel stražo pri smodnišnici. Stražnik pa je napadnika ustrelil. Preiskava je dokazala, da je vojak hotel smodnišnico zažgati. — **»Reichsanzeiger«** poroča, da je pruska vlada za dve leti prepovedala vstop v Krakovo izhajajočemu listu »Przegłód Wszepolski«. — **Otvoritev nove parlamentarne palače** v Pešti bode jako slovesna. Madjari upajo, da se cesar udeleži slavnosti. To bi bil prvi slučaj, da bi cesar stopil v parlament. — **Nesreče.** V tirolskih planinah je ponesrečil Hugon Schramm, duhovnik iz Melka. — **Pri Park-Citty** v Ameriki sta se razleleteli dve smodnišnici v jami, kjer je delalo 150 mož. Našli so že 27 mrtičev. — **Zgora** je predilnica Pedroni pri Bergamu. — **Umor na železnici.** Mej postajama Pariz-Versailles je v železniškem vozu napadel bivši poštni uradnik Chabanix nemškega doktorja Orstensteina. Storitca so prijeli. Orstenstein je v bolnici umrl. — **Prvi maj.** Najvišji sodni dvor se je pečal včeraj s pritožbo delavca Nesslerja, ki je bil po 26letnem službovanju pri alpski montanski družbi odpuščen, ker se je udeležil praznovanja prvega maja. Sodni dvor je dejal, da je Nessler le demonstrativno izostal od dela, torej je bila družba z ozirom na disciplino upravičena ga odpustiti od dela.

Telefonska in brzajavna poročila.

Zagreb, 17. julija. Hrvaški delavci prirede prihodnjo nedeljo ljudsko veselico na korist vsled mažarskega zistema odpuščenih hrvaških železniških delavcev.

Zagreb, 17. julija. Tu je bil včeraj sestanek obrtnikov, ki se je razgovarjal o pripravah za hrvaško obrtniško razstavo.

Budimpešta, 17. julija. Neki Košutov list prinaša neverjetno vest, da bo Avstrija prihodnjo jesen okupirala Albanijo; to so ji vlasti radi tega dovolile, ker ni nič dobila v Kini.

Dunaj, 17. julija. Železniško ministerstvo je dovolilo 600.000 K na račun bodočega leta, da že letos želez. ravnateljstva pri domačih tvrdkah naroče stroje, razna orodja in naprave.

Dunaj, 17. julija. (C. B.) Član gosposke zbornice grof Emil Bavorovicki je obsojen radi igralne afere v »Jockey-klubu« na 1000 kron globe oziroma 48 ur zapore.

Benetke, 17. julija. Dožev palačo so radi varnostnih razlogov zaprli.

Rim, 17. julija. Tu se splošno sodi, da je prijateljsko razmerje med Rusijo in Italijo pripisovati uplivu laške kraljice Jelené, rojene Slovanke.

Pariz, 17. julija. Tu se splošno govori, da laški kralj obišče tudi Pariz in predsednika francoske republike.

Petrograd, 17. julija. Car je imenoval laškega kralja imejteljem 14. litavskega dragonskega polka.

Carigrad, 17. julija. Karavano, ki je peljala iz Bassore letni dohodek iz sultanovih ondotnih posestev v znesku 40.000 turških funtov, je napadla tolpa 5000 arabskih jezdecev. Poveljnik karavane in 120 vojakov je ubitih. Roparji so se polastili denarja. 10.000 Arabcev je napadlo mesto El Agir in pobilo vojake in uradnike. Mesto Keskuk so oropali kurdiški roparji. Zloglasni Djasin II. se je uprl. Tudi iz drugih krajev prihajajo izredno vznemirljive vesti.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterec	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
16	8. avg.	734.3	20.6	sl. jvzh.	oblač.	
17	7. junj.	733.5	19.4	brezv.	pol obl.	1.8
	8. popel.	732.0	26.1	sl. szah.	nevihta	

Srednja včerajšnja temperatura 23.0°, normale: 13.8°. Včeraj popoldne nevihta

Dunajska borza

dné 17. julija.

Skupni državni dolg v notah	101.75
Skupni državni dolg v srebru	101.65
Avstrijska zlata renta 4%	121.30
Avstrijska krona renta 4%	99.75
Ogerska zlata renta 4%	121.45
Ogerska krona renta 4%	97.90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1602.—
Kreditne delnice, 160 gl.	660.—
London vista	239.80
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.10
20 mark	23.42
20 frankov (napoleonor)	19.06
Italijanski bankovci	94.—
C. kr. cekini	11.25

Išče se

komí!

Z mesecem avgustom t. l. sprejem v svojo trgovino z mešanim blagom mladega, izurjenega komija iz krščanske poštene rodbine za primerno plačo.

Tudi oddam trgovino v najem proti po-roštvu! Prednost ima, kdor odkupi vso zalogo v trgovini in točno plača.

Ivan De Franceschi,

851 3—1) trgovec v Šturiji pri Ajdovščini.

840 1—1

S tužnim sreem javljamo vsem sorodnikom prijateljem in znancem, da je naš preljubljeni soprog, oziroma oče,

Franc Berdaus

c. kr. poštar, trgovec in posestnik na Vidmu v Dobropoljah

dné 15. t. m. po kratki in mučni bolezni v 59. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal. Pogreb bo v petek ob pol 10 uri iz hiše žalosti na pokopališče sv. Križa v Dobropoljah.

Svete maše zadušnice brale se bodo v farni cerkvi.

V Dobropoljah 17. julija 1902.

Marija Berdavs, roj. Šteh soproga. Ferdinand Sever, Franc Adamič, zeta. Marija omož. Sever, Pepina omožena Adamič, Ivana, Franc, Julija, Kristina Gizela, Alojzij, otroci.

Štedilno leštilo za tla

(Schneider & Co. na Dunaji) je najcenejše in najpripravnejše sredstvo za domačo porabo pri leštenju parketnih lužnih in ličilnih tal, se posuši tekotom jedne ure. Dohva se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 524 8 11—3

Toplice

Rogatec
Slatina.

Južne železnice postaja Poličano (Pölschach). 411 12-11

Krasno poletno bivališče.

Preizkušeno zdravilišče za bolezni v želodcu, na jetrih in ledvicah, zoper sladkorno bolezen, žolčne kamene, katäre v goltancu in na krlju. Prospekte pošilja vodstvo.

850 1—1 Zahvala.

Za priatno sočutje med boleznijo in povodom smrti našega iskreno ljubljeneega soproga, oziroma očeta in deda gospoda

Ignacija Wutscher-ja,

trgovca in veleposesnika,

osebito za krasne venice in mr. ogobjeno častno spremstvo dragega pokojnika k zadnjemu počitku izrekamo vsem prijateljem in znancem, posebro častiti duhovščini, p. n. učitelstvu za lepe nagrobnice in šentjernejskemu gasilnemu društvu svojo toplo zahvalo

Brezovica, 16. julija 1902.

Žalujoči ostali.

Prediva

vsako maožino kupi Anton Kolenc v Celju po gl. 28.— 100 kg, kar se do 23. t. m. dopošlje. 844 (5—2)

DR. Vladimir Ravnihar

posluje kot

kazenski zagovornik

na Miklošičevi cesti šte. 26 v pisarni
advokata dr. Josip Furlana.

843 3—1

Št. 795
m. s. sv.

Razpis službe.

848 2—1

Na II mestni deški petrazrednici je stalno popolniti učno mesto.

Prosilci za razpisano mesto naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potem vlagajo najkasneje

do 10. avgusta t. l.

pri podpisnem c. kr. mestnem šolskem svetu.

Zakasnele ali pomanjkljive prošnje se ne bodo upoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,

dné 15. julija 1902.

Gramofon

Je najboljši in najglasnejši govornilni stroj na svetu (s trdimi ploščami)

845 (24—1)

Avtomate
za gostilne

prodaja (tudi na obroče) do največjih in najfinjših

Rudolf Weber,
urar v Ljubljani,

Start trg šte. 16

Gospodje pekovski mojstri pozor!

Pekovske mojstre tukaj in na deželi opozarjam, da sem prevzel za Kranjsko zalogo

„Maltosen“

ki se rabi tako kakor „Diamant“ samo to prednost ima, da je nepokvarljiv, ker obstoja iz moke in je mesece rabljiv.

Pošiljam ga vsak dan pekovskim mojstrom na deželo po poštne povzetju in sicer po 1 K 20 h brez poštnine od 5 kg naprej; tukajšnjim pekovskim mojstrom ga prodajam po 1 K 12 h od 5 kg naprej; 1 kg stane 1 K 20 h. Naročila pošiljam tudi na dom.

Priporočam se s spoštovanjem

Ivan Žagar, pek,

Ljubljana, Dunajska cesta.

826 (3—2)

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wolfzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 76